

mek és családjaik 314.000, összesen 1,484.000 dollár nyugdíjat kaptak.

□ A régi India három elnökségre volt felosztva, amelyek területén a legfelsőbb törvényszékek állottak. Ezek tagjait a legkiválóbb angolországi ügyvédekől állították össze. A kinevezés 12 évre szólt. Az elnök, a „chief justice“ ugyanannyi fizetést kapott, mint a főtanács bármely tagja; a melléje rendelt két bíró mindegyike pedig 42.000 dollárt. A főhivatalnokok után a polgári ügyvivők következtek és pedig: az ügyvivők, a segédügyvivők és a benszülöttek, akikből a rendőrséget szervezték. Az ügyvivőnek ki kellett állania a vizsgát az angol, francia, olasz, szenszkrit, arab, indiai nyelvekből, a matematikából, kémiából, fizikából és India történelméből. Csak azután bocsátották a Haysburyban tartott két évi tanfolyamra. A jelesen végzetek előtt megnyitott a közigazgatási pálya. A kevésbé tehetségeseket beosztották az angol-indiai hadseregbe lovassági tisztnek.

□ A tanfolyamból kikerült jelöltek a „writer“-eket kiküldték a messze vidékre s akkor derült csak ki, hogy tulajdonképpen nem is beszéli a benszülöttek nyelvét. Mert például Felső-Bengáliában bengál, hindosztáni és urdu nyelveket, Alsó-Bengáliában bengál, urdu, guzerat. Madrasban a canaresi, telaya és -tamil nyelveket kellett beszélniök, hogy megérthessék a benszülötteket. Azért rendelték el későbbben, hogy a „writer“-nek ráadásul a William-erődítményben tartott tanfolyamra is be kellett iratkoznia s csak ezután dőlt el, hogy India melyik részébe nyer majd kiküldetést. A „writer“-ek különben havi 300 rupia segélydíjat kaptak a williami-tanfolyam idejére. A félévi kurzus után nyertek aztán kiküldetést. Különösen nehéz hivatalt töltöttek be a bírók, mert India a hazugság hazája volt mindenkoron. Álljon itt példaképpen a következő eset:

□ Egy darogah (rendőrtisztviselő) jelentést tett egy bűnügyről a kerületi bírónak azzal, hogy a leggon-

dosabb nyomozás dacára sem sikerült a tettést kézrekeríteni. A bíró nem volt meggyőződve a rendőrtiszt őszinteségéről és jóhiszeműségéről. Ráparancsolt tehát, hogy a bűnöst tíz napon belül szolgáltatassa be a fogházba, különben elcsapatja hivatalából. A határidő letelt és a darogah nem jelentkezett, mire elcsapták. A bíró úgy gondolta célját elérhetőnek, hogy a rendőrtiszt helyettesét feltűzelte s megígérte neki, hogyha a gyilkost kézrekeríti ő lesz a darogah. A helyettes sem volt szerencsésebb az elődjénél. Csak-hogy ez szerette volna a hivatalt elnyerni. Száz rupiát kínált tehát annak, aki a gyilkosság bűnét magára vállalja. Rögtön jelentkezett is két benszülött, akik belementek az üzletbe. Magukra vállalták a gyilkosságot s megosztottak a száz rupián. A hivatalnok kitalált egy mesét, mely a tanuk vallomásával egyezett. A benszülöttek a falu lakói előtt beismerték a bűnt, mire a helyette a bíró darogahnak nevezette ki. A végtárgyaláson pedig kiderült a turpisság, mert kitudódott, hogy a két benszülött annál-kevésbé sem követhette el a büntetést, mert a gyilkosság idején mind a ketten tolvajlásért voltak bezárva.

□ A mai rendszernél még bürokratikusabb közigazgatásnak sikerült kérlelhetetlen szigorúságával belegyökerednie a kincsekkel tele Indiába, míg aztán kiderült, hogy a Keletindiai Társaság nem egyéb, mint az indiai császárság kvártélymestere, mely a kerek föld egyik legdúsabb és legnagyobb gyöngyét helyezte az angol király koronájába. India, a végleteknek, az éhínséggel, áradással és pestissel látogatott népeknek és a dús természeti kincsek hazája adta az angolok ázsiai uralmának bázisát. Itt van elrejtve az a bizonyos archimédesi pont, amelyre támaszkodva, az angoiok ki akarják emelni Perzsiának Indiához közeli részét, ha ugyan a sahok züllő birodalmának felosztásába belemegy az Ázsia térképe felett izgalommal őrködő diplomácia.

f. r.

□ □ □

A gazdához.

*Már zúg, süvölt az óriás vihar,
Vagy csak nékem rémlik az talán úgy,
Mit nemtudás fátyola eltakar,
Hogy egymaga lesz ismét a magyar.*

*Két óriás néptenger határán
Megáll-é majd e büszke sziklaszirt?!
Mit vulkán szült, mely földet ingatott,
Marad-e nép, tenéked irmagod?*

*Készülj magyar; a nagyszerű halált
Még nagyszerűbb erőd birkózza le;
Háznépedet, ki gyűlöl, verd ki mind —
A józan ész és méltóság szerint!*

*S ha legyűrnék, úgy véres tetemed
Mufassa egy nagy küzdelem nyomát,
Ha már hullám jár ott a szirtfokon,
Te majd aludj az emberhalmokon.*

Csappay Béla dr.